

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ З УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ І ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ У КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Непересічною подією у сфері вищої освіти і науки України став ювілей Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Успішний сторічний шлях КНЕУ – яскраве свідчення його звершень у формуванні багатьох поколінь висококомпетентних фахівців-економістів.

Історія сучасного університету, що визнаний в усьому світі як потужний науково-навчальний комплекс, в якому запроваджено підготовку фахівців різних рівнів з урахуванням кращих світових традицій бізнес-освіти, розпочалась у 1906 році зі звичайних комерційних курсів, які невдовзі переросли в інститут. Актуальна потреба у спеціалістах економічного профілю та авторитет викладацького корпусу сприяли динамічному зростанню цього навчального закладу. Нинішній статус національного університету – підтвердження високих навчальних стандартів у поєднанні з прогресивним розвитком економічної науки. Колектив КНЕУ завжди був на рівні вимог часу, про що свідчить його високий рейтинг та визнання лідером сучасної освіти.

Під керівництвом доктора економічних наук, професора, академіка Академії педагогічних наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України, Героя України, ректора університету А.Ф.Павленка проводиться плідна робота з оновлення змісту економічної освіти, зроблено значні кроки по приєднанню до Болонського процесу.

Сьогодні в руслі посилення фундаментальної теоретичної складової та практичної спрямованості здійснюється підготовка висококваліфікованих спеціалістів за 14 спеціальностями. Підготовка фахівців для сфери регулювання соціально-трудова відносин проводиться зусиллями викладачів кафедри управління персоналом. Магістр, який отримав підготовку за фахом “Управління персоналом і економіка праці”, може успішно працювати у відділах: управління персоналом, організації праці та заробітної плати, кадрів, підготовки персоналу, нормування праці, планово-економічному, планово-виробничому, диспетчерському, соціального розвитку, наукової організації управління і праці, а також у центрах зайнятості, кадрових агенціях, у центрах професійної орієнтації, професійного навчання і перепідготовки незайнятого населення, в управліннях праці та соціального захисту населення державних адміністрацій, в науково-дослідних установах, вищих навчальних закладах, консультативних фірмах, профспілкових організаціях. Щорічно кафедра управління персоналом КНЕУ випускає близько 200 осіб, більше половини з яких отримують освітньо-кваліфікаційний рівень магістра. А всього за період з 1965 по 2006 роки за денною, вечірньою та заочною формами навчання кафедрою підготовлено близько 7000 фахівців, серед яких – громадяни України, Російської Федерації, Казахстану, Туркменістану, Грузії, Молдови, Німеччини, Чехії, Болгарії, Монголії, В’єтнаму, Йємену, Анголи, Куби, Руанди, Ефіопії, Єгипту.

Підготовку за фахом “Економіка праці” в Україні вперше розпочато 1961 року на планово-економічному факультеті Київського інституту народного господарства. Перший випуск фахівців з економіки праці відбувся 1965 року. У тому ж році на факультеті відбувся

і перший випуск фахівців за спеціальністю “Економіка матеріально-технічного постачання”. З метою поліпшення організації підготовки фахівців з названих двох спеціальностей ректорат Київського інституту народного господарства 1965 року ухвалив рішення про утворення нового факультету – економіки праці та матеріально-технічного постачання, на якому почала функціонувати і нова випускна кафедра – економіки праці та матеріально-технічного постачання.

Отже, історія сучасної кафедри управління персоналом розпочалася з 1 вересня 1965 року. Потім на її базі у липні 1966 року було створено дві самостійні кафедри: економіки матеріально-технічного постачання та наукової організації управління і праці. Забезпечення підготовки фахівців з економіки праці було закріплено за кафедрою наукової організації управління і праці, яку з 1 вересня 1966 року по 23 вересня 1975 року очолював кандидат економічних наук, доцент Бобров О.М.

У вересні 1975 року виокремились кафедри теорії й практики управління народним господарством як загальноінститутські та кафедра економіки праці як випускна для відповідної спеціальності. З вересня 1975 року завідувачем кафедри було призначено кандидата економічних наук, доцента Махнарилова В.П., з лютого 1985 р. кафедру очолював кандидат економічних наук, доцент Петюх В.М., з липня 1985 р. – кандидат економічних наук, доцент Трилевич С.І. Новим етапом розвитку науково-педагогічної діяльності стала робота кафедри, яку очолив з липня 1988 р. відомий вчений, кандидат економічних наук, професор Данюк В.М.

З липня 2003 року по нинішній час кафедру очолює талановитий вчений і педагог, Заслужений діяч науки і техніки України, проректор з науково-педагогічної роботи КНЕУ, доктор економічних наук, професор Колот А.М., який надав роботі кафедри подальшого зміцнення та розвитку науково-педагогічної діяльності.

Багата й різнобічна науково-педагогічна діяльність, широкий діапазон виданих підручників, навчальних посібників, методичних розробок, виконання науково-дослідних робіт на замовлення міністерств, відомчих установ та підприємств України створили творчу ауру, в якій сформувалася та почала розвиватися наукова школа з економіки, організації та нормування праці. В її розбудові найбільший внесок у розроблення та вдосконалення навчально-методичного забезпечення, підготовку підручників, навчальних посібників і монографій з навчальних дисциплін „економіка праці”, „економіка праці в організації”, „наукова організація праці”, „теорія організації праці”, „раціоналізація трудових процесів”, „організація діяльності державного службовця”, „організація праці менеджера”, „нормування праці”, „фізіологія та психологія праці”, „охорона праці”, „професійна орієнтація” зробили Махнарилов В.П., Данюк В.М., Завіновська Г.Т., Крушельницька Я.В., Петюх В.М., Чернов В.І., Керб Л.П., Ласкавий А.О., Гриненко А.М., Кожан Т.О., Оленич Є.І.

Серед навчальних та наукових видань представників цієї науково-викладацької школи за останні роки вийшли – підручник „Нормування праці” (за ред. Данюка В.М., Абрамова В.М.), навчальні посібники „Економіка праці” (Завіновська Г.Т.), „Управління трудовими ресурсами” (Данюк В.М., Колот А.М.), „Основи охорони праці” (Керб Л.П.), „Менеджмент продуктивності” (Ласкавий А.О.), „Людина в трудовому процесі” (Крушельницька Я.В.), „Управління трудовим потенціалом” (Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грішнова О.А., Керб Л.П.), „Нормування праці” (Данюк В.М., Райковська Г.О.), „Організація праці менеджера” (Данюк В.М.), навчально-методичний посібник „Нормування праці” (Чернов В.І., Оленич Є.І.), монографії „Рыночная экономика” (Петюх В.М.), „Теорія і практика формування основ ринкової економіки” (Ласкавий А.О.).

Практично всі профільні кафедри вищих навчальних закладів України, які готують фахівців за спеціальністю “Управління персоналом і економіка праці”, користуються підручниками та навчальними посібниками з фізіології та психології праці, які підготувала відомий фахівець у цій галузі Крушельницька Я.В. На основі викладацької школи, що формувалася десятиліттями у КНЕУ, тепер утворюються регіональні школи з фізіології та психології праці, зокрема, у Донецькому національному університеті та Тернопільському національному економічному університеті.

Викладацьку та наукову школу з управління персоналом на кафедрі було започатковано ще у другій половині 60-х років ХХ століття, коли посилилась увага до розроблення навчально-методичного забезпечення, підготовки посібників і підручників з теорії та практики управління. Вагомий внесок у цю справу зробили Данюк В.М., Дубонос В.П., Ліфінцев М.О., Базилюк Б.Г. та інші. Здобуття Україною незалежності, формування ринкової економіки зумовили необхідність переходу від управління виробництвом на принципах соціалістичного централізму до сучасного менеджменту, в якому провідна роль належить людському чинникові. Тому кафедра вийшла з ініціативою закласти в освітні стандарти підготовки економістів вивчення дисциплін: управління персоналом, менеджмент персоналу, мотивація персоналу, управління розвитком персоналу, менеджмент продуктивності, кадрова служба, кадрове діловодство. До формування сучасного навчально-методичного забезпечення, підготовку монографій, підручників і навчальних посібників з цих дисциплін доклали значних зусиль Колот А.М., Данюк В.М., Петюх В.М., Савченко В.А., Ласкавий А.О. Найбільш відомі навчальні і наукові видання, підготовлені в рамках цієї школи, – підручник „Мотивація персоналу” (Колот А.М.), навчальні посібники „Мотивація і стимулювання праці в умовах переходу до ринку” (Абрамов В.М., Данюк В.М., Колот А.М.), „Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу” (Колот А.М.), „Управління розвитком персоналу” (Савченко В.А.), „Менеджмент персоналу” (за ред. Данюка В.М., Петюха В.М.), “Кадрове діловодство” (Данюк В.М., Кулаковська Л.П.), монографія „Оплата праці на підприємстві” (Колот А.М.).

Починаючи з 1992 року, співробітники кафедри активно досліджують питання соціально-трудоких відносин та соціального партнерства. Результати науково-дослідної роботи упроваджено в їх педагогічну діяльність. Успіхами у розвитку цього потужного викладацького напрямку роботи і наукової школи, яку очолив Колот А.М, є – навчальні посібники „Соціальне партнерство на ринку праці” (Колот А.М., Казановський А.В.), „Соціальне партнерство на ринку праці” (Маршавін Ю.Н., Данюк В.М., Колот А.М.), монографії „Соціально-трудокі відносини: теорія і практика регулювання” (Колот А.М.), „Соціальна безпека: теорія та українська практика” (Гнибіденко І.Ф., Колот А.М., Новікова О.Ф. та ін.), навчально-методичний посібник „Соціальна політика” (Гриненко А.М.).

Творчий розвиток у сфері наукових інтересів цієї школи отримав новий науково-педагогічний напрям “Зайнятість населення та ринок праці”, у становлення якого значний внесок зробили Петюх В.М. та Васильченко В.С. Численні вищі навчальні заклади України користуються навчально-методичним забезпеченням, навчальними посібниками, підручниками, монографіями з ринку праці та державного регулювання зайнятості, серед яких – навчальні посібники „Ринок праці і зайнятість” (Петюх В.М.), „Ринок праці” (Петюх В.М.), „Ринок праці: теоретичні основи і державна практика” (Васильченко В.С., Василенко П.М.), „Державне регулювання зайнятості” (Васильченко В.С.), монографії „Національний ринок праці і його промисловий сектор: практика формування, проблеми” (Васильченко В.С.), „Рыночная экономика” (Петюх В.М.), „Реформи, конверсія, зайнятість” (Васильченко В.С., Крижанівський Б.М., Онікієнко В.В.).

Багато випускників кафедри змогли успішно реалізувати набуті в університеті знання, примножити їх у процесі роботи й самоосвіти, розвинути творчий потенціал і посісти достойні позиції у вітчизняній науці і в практичній діяльності. Так, захистили докторські дисертації і плідно працюють за фахом відомі науковці – випускники кафедри – Бандур С.І., Андрієнко В.Ф., Заєць Т.А. Випускник кафедри, член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор Бершеда Є.Р. тривалий час був послом з особливих доручень МЗС України. Кандидат економічних наук, Заслужений економіст України Роговий В.В. працював Міністром економіки України. У Міністерстві праці та соціальної політики України працюють Солдатенко М.О. – заступник міністра; кандидат економічних наук Петрова Т.П. – начальник управління; Латік В.В. – начальник департаменту; кандидат економічних наук Уяздовська О.В. та Лойко Т.М. – керівники відділів. У Науково-дослідному інституті праці і зайнятості населення працюють кандидати економічних наук: Покришук В.О. – завідувач відділу, Старцун Т.П. – старший науковий співробітник, Терюханова І.М. – науковий співробітник.

Вагомий внесок у розвиток економічної освіти в Україні належить Заслуженому працівникові освіти України, заступникові голови Науково-методичної комісії з напрямку “Економіка і підприємництво”, проректору КНЕУ, випускнику кафедри, професору Степаненку С.В. У Кіровоградському державному технічному університеті кафедру фінансів тривалий час очолював випускник кафедри Плаксов В.А., доктор економічних наук, професор.

З нагоди 100-річчя від дня заснування університету та 40-ї річниці створення кафедри “Управління персоналом” звідусіль надходять численні привітання та слова щирої подяки від випускників за надані міцні знання, велику школу життя, навчання мудрості, фахового підходу та розуміння стану справ на підприємствах, в установах, організаціях, особистому житті.

Тож вітаючи співробітників кафедри з цими визначними датами, зичимо їм міцного здоров’я, невичерпної енергії та вагомих здобутків на благородній ниві служіння науці та людям, реалізації нових звершень задля економічного розквіту України.

І.Ф. Гнібіденко,

доктор економічних наук, професор

О.О. Герасименко,

кандидат економічних наук, доцент